

MUHAMMAD YUSUF IJODIDA XALQONA OHANGLARNING BADIY TALQINI

Toshkent Iqtisodiyot va Pedagogika Universiteti

1-kurs talabasi Husanboyeva Gulnoza Ummatkulovna

Annotatsiya. Ushbu maqolada O‘zbekiston xalq shoiri Muhammad Yusuf ijodida xalqona ohanglarning o‘rni va badiiy ahamiyati tahlil qilinadi. Shoir she‘riyatining xalq qalbiga yaqinligi, milliy qadriyatlar va xalq og‘zaki ijodi an‘analariga tayanishi ilmiy jihatdan yoritiladi. Shuningdek, Muhammad Yusuf asarlarida xalqona til, samimiy obrazlar va milliy ruhning ifodalanish usullari tadqiq etiladi.

Kalit so‘zlar: Muhammad Yusuf, xalqona ohang, milliy ruh, she‘riyat, xalq og‘zaki ijodi, badiiy mahorat, poetik tafakkur, milliy qadriyatlar.

Abstract. This article analyzes the role and artistic significance of folk motifs in the works of the People's Poet of Uzbekistan, Muhammad Yusuf. The study highlights the closeness of the poet's poetry to the people's spirit, as well as its reliance on national values and traditions of Uzbek folklore. Furthermore, the article examines the use of folk language, sincere imagery, and methods of expressing national identity in Muhammad Yusuf's literary works.

Keywords: Muhammad Yusuf, folk motifs, national spirit, poetry, folklore, artistic mastery, poetic thinking, national values.

Аннотация. В данной статье анализируются роль и художественное значение народных мотивов в творчестве народного поэта Узбекистана Мухаммада Юсуфа. Освещаются близость поэзии поэта к духовному миру народа, её опора на национальные ценности и традиции устного народного творчества. Кроме того, исследуются особенности использования народного

языка, искренних художественных образов и способы выражения национального духа в произведениях Мухаммада Юсуфа.

Ключевые слова: Мухаммад Юсуф, народные мотивы, национальный дух, поэзия, устное народное творчество, художественное мастерство, поэтическое мышление, национальные ценности.

Kirish. O‘zbek adabiyoti tarixida xalqning ma’naviy olami, milliy qadriyatlari va ruhiy kechinmalarini badiiy jihatdan yuksak mahorat bilan aks ettirgan ijodkorlar alohida o‘rin egallaydi. Bunday ijodkorlar orasida O‘zbekiston xalq shoiri Muhammad Yusufning o‘rni beqiyosdir. U o‘zining samimiy, xalqchil va hayotiy she’rlari bilan o‘zbek she’riyatining rivojiga munosib hissa qo‘shgan ijodkorlardan biri hisoblanadi. Shoirning asarlari xalqning kundalik hayoti, orzu-intilishlari, dard-u quvonchlari hamda milliy ruhini o‘zida mujassam etgani bilan ahamiyatlidir.

Muhammad Yusuf she’riyati o‘zining xalqona ohangi, sodda va ravon tili, samimiy tuyg‘ularni tabiiy ifodalashi bilan kitobxonlar qalbidan chuqur joy olgan. Uning ijodida xalqning asrlar davomida shakllangan ma’naviy merosi, urf-odatlari va an’analari zamonaviy badiiy tafakkur bilan uyg‘unlashib ketgan. Shoir she’rlarining asosiy qahramoni oddiy inson bo‘lib, uning hayotga munosabati, ichki kechinmalari va ruhiy olami xalqona uslubda tasvirlanadi.

Muhammad Yusuf ijodining xalq orasida keng ommalashishiga sabab bo‘lgan omillardan biri uning xalq tiliga yaqin va tushunarli uslubda ijod qilganidir. Shoir murakkab badiiy vositalardan ko‘ra xalq qalbiga yaqin bo‘lgan sodda ifodalarni qo‘llash orqali kitobxon bilan ruhiy yaqinlik hosil qila olgan. Natijada uning she’rlari nafaqat adabiyot ixlosmandlari, balki keng kitobxonlar ommasi tomonidan ham sevib mutolaa qilinadigan asarlarga aylangan.

Shoir ijodida Vatanga muhabbat, ona siymosiga ehtirom, xalq taqdiri, insoniylik, mehr-oqibat va milliy g‘urur kabi mavzular markaziy o‘rin egallaydi. Bu

mavzular xalqona ohanglar bilan uyg'unlashib, she'rlarning ta'sirchanligini yanada kuchaytiradi. Ayniqsa, xalq og'zaki ijodiga xos badiiy unsurlar, maqol va matallarga yaqin ifodalar, takrorlar hamda musiqiylik Muhammad Yusuf she'riyatining o'ziga xos jihatlaridan hisoblanadi.

Bugungi kunda Muhammad Yusuf ijodini ilmiy jihatdan o'rganish, uning she'riyatida xalqona ohanglarning badiiy ifodalanish usullarini tahlil qilish dolzarb masalalardan biri sanaladi. Chunki shoir asarlari milliy adabiyotimizning bebaho namunasi sifatida yosh avlodni vatanparvarlik, milliy qadriyatlarga hurmat va yuksak insoniy fazilatlar ruhida tarbiyalashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Mazkur maqolaning maqsadi Muhammad Yusuf ijodida xalqona ohanglarning namoyon bo'lish xususiyatlarini tahlil qilish, shoir she'riyatining xalqchilik mohiyatini ochib berish hamda uning o'zbek adabiyoti taraqqiyotidagi o'rni va ahamiyatini yoritishdan iborat.

Muhammad Yusuf she'riyatida xalqona ruh va milliy tafakkur

Muhammad Yusuf ijodining asosiy xususiyatlaridan biri undagi xalqona ruhning kuchliligidir. Shoir she'rlarida xalqning kundalik hayoti, quvonchi va tashvishlari tabiiy ravishda aks etadi. Uning asarlarida qishloq muhiti, ona yurt manzaralari, oddiy insonlarning kechinmalari katta mehr bilan tasvirlanadi.

Shoir xalqning ma'naviy dunyosini ochishda milliy qadriyatlarga alohida e'tibor qaratadi. Ota-onaga hurmat, Vatanga muhabbat, insoniylik va mehr-oqibat kabi tushunchalar Muhammad Yusuf she'riyatining yetakchi g'oyalaridan hisoblanadi. Bu g'oyalar xalqning asrlar davomida shakllangan ma'naviy qarashlari bilan uyg'unlashib ketadi.

Muhammad Yusuf she'rlarida xalqona tafakkur ko'pincha sodda, ammo mazmunan chuqur misralar orqali ifodalanadi. Shoirning bunday uslubi o'quvchini murakkab falsafiy mushohadalarga emas, balki hayot haqiqatlarini his etishga undaydi.

Xalq og'zaki ijodi an'analarning ta'siri

Muhammad Yusuf ijodida xalq og‘zaki ijodining ta’siri yaqqol seziladi. Shoir maqol, matal, aforizm va xalq qo‘shiqlariga xos usullardan mahorat bilan foydalanadi. Bu esa uning she’rlariga tabiiylik va xalqchilik bag‘ishlaydi.

Xalq og‘zaki ijodiga xos bo‘lgan takrorlar, murojaatlar va ohangdorlik Muhammad Yusuf she’rlarining badiiy jozibasini oshiradi. Shoir ko‘pincha xalq tilida qo‘llanadigan iboralarni poetik maqsadlarda ishlatib, asarlarning ta’sirchanligini kuchaytiradi.

Shuningdek, uning she’rlarida xalq dostonlariga xos epik ruh ham kuzatiladi. Shoir milliy tarix va xalq xotirasiga murojaat qilish orqali o‘quvchida milliy g‘urur tuyg‘usini shakllantirishga intiladi.

Shoir ijodida ona obrazi va xalqona tuyg‘ular

Muhammad Yusuf ijodida ona obrazi alohida o‘rin tutadi. Shoir onani nafaqat oilaning tayanchi, balki xalq ma’naviyatining ramzi sifatida tasvirlaydi. Ona haqidagi she’rlarda mehr-muhabbat, sadoqat va fidoyilik kabi insoniy fazilatlar ulug‘lanadi.

Ona obrazining xalqona ruhda tasvirlanishi shoir she’riyatining ta’sir doirasini yanada kengaytiradi. Chunki ona siymosi har bir inson qalbiga yaqin bo‘lgan umuminsoniy qadriyat sifatida namoyon bo‘ladi.

Shoirning ona haqidagi she’rlarida xalqning azaliy urf-odatlar, oilaviy qadriyatlari va ma’naviy merosi o‘z aksini topadi. Shu jihatdan ushbu asarlar yosh avlod tarbiyasida ham muhim ahamiyat kasb etadi.

Vatan mavzusi va milliy iftixor

Muhammad Yusuf she’riyatida Vatan mavzusi yetakchi o‘rinlardan birini egallaydi. Shoir Vatan obrazini oddiy va samimiy tasvirlar orqali yoritadi. U yurt go‘zalligini xalq hayoti bilan bog‘liq holda tasvirlab, Vatanni inson qalbining eng aziz maskani sifatida talqin qiladi.

Shoir asarlarida mustaqillik, milliy g'urur va vatanparvarlik tuyg'ulari katta badiiy kuch bilan ifodalangan. Uning Vatan haqidagi she'rlari xalq qalbida ona yurtga bo'lgan muhabbatni mustahkamlashga xizmat qiladi.

Muhammad Yusuf Vatanni ulug'lashda balandparvozlikdan qochib, samimiy va hayotiy tasvirlarga murojaat qiladi. Aynan shu jihat uning she'rlarini xalq orasida mashhur qilgan omillardan biridir.

Xulosa

Muhammad Yusuf ijodi o'zbek she'riyatida xalqona ohanglarning eng yorqin va ta'sirchan namoyon bo'lgan namunalaridan biridir. Shoir o'z asarlarida xalqning hayot tarzi, ma'naviy dunyosi, milliy qadriyatlari hamda insoniy kechinmalarini samimiy va tabiiy tarzda ifodalashga erishgan. Uning she'rlarida xalq ruhiyati, milliy tafakkur va xalq og'zaki ijodiga xos badiiy unsurlar uyg'unlashib, o'ziga xos poetik olamni vujudga keltirgan.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, Muhammad Yusuf she'riyatining xalq orasida keng ommalashishida uning sodda va ravon tili, xalqchil uslubi hamda samimiy badiiy ifodasi muhim ahamiyat kasb etadi. Shoir murakkab tasvir va obrazlardan ko'ra, xalq qalbiga yaqin bo'lgan hayotiy manzaralar, milliy qadriyatlar va insoniy tuyg'ularni tasvirlashga alohida e'tibor qaratgan. Shu jihatdan uning she'rlari turli yoshdagi kitobxonlar tomonidan birdek sevib mutolaa qilinadi.

Muhammad Yusuf ijodida Vatanga muhabbat, ona siymosiga ehtirom, xalq taqdiriga daxldorlik hissi va milliy g'urur tuyg'ulari yetakchi mavzular sifatida namoyon bo'ladi. Bu mavzularning xalqona ruhda yoritilishi shoir asarlarining badiiy-estetik qiymatini yanada oshiradi. Shuningdek, uning she'rlarida xalq og'zaki ijodi an'analarning davom ettirilishi milliy adabiy merosning zamonaviy she'riyatdagi uzviyligini ta'minlaydi.

Xulosa qilib aytganda, Muhammad Yusuf ijodi nafaqat o'zbek adabiyotining muhim yutug'i, balki xalqning ma'naviy boyligi va milliy o'zligini aks ettiruvchi bebaho adabiy merosdir. Shoirning xalqona ohanglarga boy she'rlari bugungi kunda

ham o'zining tarbiyaviy, estetik va ma'naviy ahamiyatini saqlab qolmoqda hamda yosh avlodni Vatanga muhabbat, milliy qadriyatlarga hurmat va insoniy fazilatlar ruhida tarbiyalashda muhim manba bo'lib xizmat qilmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Muhammad Yusuf. Saylanma. – Toshkent: Sharq, 2019.
2. Muhammad Yusuf. Ulug'imsan, Vatanim. – Toshkent: O'zbekiston, 2018.
3. Karimov N. XX asr o'zbek adabiyoti tarixi. – Toshkent: O'qituvchi, 2017.
4. Yo'ldoshev Q. Badiiy tahlil asoslari. – Toshkent: Yangi asr avlodi, 2018.
5. Qo'chqorov R. Adabiyot nazariyasi. – Toshkent: Tafakkur, 2020.